

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tertia Seraphica Vinea, Sive Tertius Ordo De Poenitentia
à S.P.N. Francisco institutus**

Pauck, Engelbert

Coloniae, 1720

Num. 35. De Exemptionibus Tertiariorum, Privilegio Canonis, & Fori,
Tertiariorum Sepultura, & Sacramentorum administratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64103](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64103)

Mandata Dei, & satisfacere pro transgressione Regulæ (prout convenit) idque eo modo, quo Regula obligat, dici potest; quòd transgrediendo Mandata Dei (præter culpam omnibus eadem transgredientibus communem) insuper contrahant vel culpam venialem istius voti, vel saltem, quòd sub peccato veniali teneantur implere pœnitentiam sibi pro transgressione Regulæ à legitimo Superiore impositam. Sicque (quomodocunque sumatur) votum Tertiiorum erit verum votum, scilicet absolutum, vel conditionatum. Nec vota similia nova sunt in Ecclesia Dei. Nam Dominicani vovent vivere juxta Constitutiones sui Ordinis, & tamen (*ut ait S. Tho. 2.2. q. 186. A. 9. ad prim.*) hæc constitutiones ex genere suo non obligant ad culpam nec mortalem, nec venialem, sed solum ad pœnam taxatam sustinendam, utique quia non fuit mens Pontificis eas confirmantis, illos aliter obligare. Ex quibus patet, quàm suave sit jugum hujus Regulæ, quam profiteri aliquando timent anxietate conscientie, ne novas obligationes incurrant, sed tales piarum mentium more culpam timent, ubi nullum est culpæ periculum. Tertii enim Ordinis præcipuum Institutum hoc est, ut Fratres & Sorores finito anno Probationis confiteantur, servare Regulam his comprehensam, quòd nimirum catholicè & sanctè vitam instituere satagant, Dei Præcepta, certaque quædam jejunia, & abstinencias observent, Horas Canonicas, vel certum numerum Orationum Dominicalium recitent, viliorique Habitu (prout tamen Superioribus visum fuerit) utantur. Ità verò hæc præscribuntur; ut amantem invitent, transgressorem autem duplicis peccati reum non constituent, nec quæcunque aliorum istius Regulæ Præceptorum prævaricatio culpam inducat; sed tota Regula tantum ad pœnam à Superiore, Visitatore, aut

Confessario impositam, humiliter, perse loquendo, implere tenebuntur. Prout generaliter circa ejusmodi Regulas, & Statuta ad pœnam obligantia tradit *Cajet. 2. 2. q. 189. A. 9. in Com. D. 3. Rhoderiq. nosser To. 1. qq. Reg. q. 10. A. 6.* & alii plures; qui etiam per se loquendo sustinent probabile, quòd nequidem sub veniali teneantur similes pœnas implere.

CAPUT XII.

De Exemptionibus Tertiiorum, Privilegio Canonis & Fori, Sepulturæ eorumdem, & administratione Sacramentorum.

XXXV. **P**Ræter Tertiarios claustrales, vel Pros Religiosos, & Religiosas, essentialia vota in Religione approbatâ emittentes: *Leo X. Constit. Dum intrâ. 22. edita in Concil. Lateran. meminit, & plura disponit circa alios Tertiarios, & Tertiarias vota solemnia non emittentes; pro ut sequitur.*

Fratres & Sorores Tertii Ordinis in propriis ædibus habitantes, Sepulturam (ubi voluerint) eligere valeant; sed die Paschatis tantum Eucharistiam; nec non Extremam Unctionem, ceteraque Ecclesiastica Sacramenta (Sacramento Pœnitentiæ duntaxat excepto) à proprio Sacerdote recipere, & onera, quæ Laicis incumbunt, perferre eneantur, ac in foro sæculari coram iudicibus sæcularibus conveniri possint. Collegialiter autem viventes, seu cum Claustralibus habitantes, ac mulieres virginalem, seu cælibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto Habitu vitam ducentes privilegiis (quibus Fratres Ordinis Habitum tertiæ Regulæ gestantes gaudent) etiam gaudere debent.

Quibus anno 1616. 20. Decemb. accessit Decretum S. Congregationis Episc. & Regul. *apud Official. Curia C. 52. quoad Tertiarios f. 402. & Nicol. fosc. 5. Tert. n. 2.* tenoris infra scripti. Ad tollendas omnes contentiones inter Episcopos, & Superiores Regulares super immunitate & exemptione Tertiariarum, quæ in privatis ædibus degunt, (Vulgo Birroche) seu alio quovis nomine dictarum: imprimis & ante omnia in memoriam revocat ea, quæ S. Congregatio Concilii in illa Sententia resolvit; videlicet: S. Congregatio Concilii sæpius respondit, minimè posse Sacerdotes Regulares mulierum Tertii Ordinis (quas de Pœnitentia, vel Birrochas vocant) Confessiones Sacramentales audire, nisi fuerint ab Ordinario approbati ad personas sæculares audiendas; uti nec posse iis Eucharistiæ Sacramentum in die Paschæ administrare. Verùm, quoad Sepulturam, aliâque privilegia FF. Tertiarios (qui Habitum tertie Regulæ assumpserunt) privilegiis potiri, & ab Ordinarii Jurisdictione exemptos esse, si viri collegialiter vivant, aut cum Claustralibus habitent; & mulieres, si virginalem seu cælibem, aut castam vidualem vitam expresso voto, & sub habitu duxerint. *Uti cavetur Constit. CC. Lateran. sub Leone X. qua habetur Sess. 21. in fine.*

Ex eodem Decreto CC. Lateran. sub Leone X. & ex Decreto S. Congreg. Episc. & Reg. 20. Decemb. 1616. Tertiarii viventes, servientes, & habitantes cum Claustralibus, gaudent eorum privilegiis, dummodo Professionem emittant, sicuti faciunt Seculares in sæculo viventes. *Constit. CC. Later. sess. 11. in fine. Vide Theat. Reg. V. Tert.* In hoc autem voto mulierum (alia duo) scilicet paupertatis, & obedientiæ (nequaquam includi; quin imò hujusmodi mulieres) si virginalem, aut cælibem vitam, sub publico

Habitu Tertii Ordinis simpliciter & expressè voverint) etiam in Consanguineorum & Affinium suorum, aut propriis domibus habitantes supradictis Ordinis privilegiis (cujus tertie Regulæ Habitum deferunt) exemptioneque ab Ordinarii Jurisdictione frui debere, *declaravit Leo X. constit. edita 1. Martij 1518.*

Quòd si Fratres & Sorores Tertii Ordinis plus prætendant vigore consuetudinis? posse jus suum prosequi in judicio ordinario. An autem prædictæ qualitates in Tertiariis concurrant, judicium esse penes Ordinarium loci. Præterea, si contingeret aliquas ex prædictis Tertiariis sine Sepulturæ electione decedere, eas sic decedentes in Ecclesiis Ordinis (cujus Habitum assumpserunt, sique in iis earum Sepultura communis reperitur) sin minus? in Ecclesiis Parochialibus sepeliendas esse decernit.

Tertiarios etiam tales collegialiter viventes cum Habitu Tertii Ordinis (quem cum licentia Episcopi publicè portant cum Voto Castitatis, singulisque antea requisitis) de quibus Episcopo, vel ejus Vicario constare debet; gaudere privilegio fori, & exemptione à laicali jurisdictione, & gabellis. Sæpius censuit S. Congregatio Immunitatis in una *Interamn. 10. Novemb. 1638. apud Monacel. Form. p. 1. form. 14. Tit. 6. Offic. Curia Eccl. C. 52. quoad Tert.* Unde conveniri debent eorum Judice conservatore illius Religionis, cujus Habitum portant. Ex quibus patet, alios Tertiarios, & Tertiarias, in propriis ædibus habitantes, & Habitum publicè non portantes non gaudere privilegio fori. *Ex eadem S. Cong. Immunit. in Tricar. 7. Sept. 1638. & ex S. Cong. Conc. apud Fagn. in 2. ad C. nullus. de foro comp. n. 71.* Proteguntur etiam à privilegio Canonis: *Si quis suadente, &c.* collegialiter viventes, & Habitum publicè gestantes, vel cum Claustralibus habitant-

bitantes. *sup. ex constit. Leonis X.* Annumerantur enim quoad hoc personis Ecclesiasticis. *Fagn. l. c. n. 65.* Nam se Deo consecrârunt, & conservârunt per expressum votum simplex castitatis, & per professionem servandi Regulam Tertii Ordinis à S. Sede approbatam, in Habitu [prævio examine Episcopi] à legitimo Superiore suscepto.

Tolerari etiam non debet, quòd Tertiarii, licet domi viventes comam nutriant cum indecentiâ Statûs, & scandalo populi. Ita mandavit *S. Cong. Ep. & Reg. 4. Aug. 1625. flosc. Nicol. V. Tert.* Sed mulieres Tertiariæ, aliique Tertiarii, in domibus Sæcularium, vel propriis, extra Clausuram, & Congregationem viventes, nec exteriùs portantes Habitum, his privilegiis non potiuntur. *Bullâ: dum intrâ mentis. Datâ in CC. Later. 1516.* Sed relinquuntur sub constitutione *S. Pii V. editâ Romæ 1596. 4. Kal. Julii, quæ incipit: Cura Pastoralis. Kerckh. C. 7. §. 25.* Quare Tertiarii & Tertiariæ habitantes in propriis ædibus, sicut alii Laici, privilegio nedum fori & exemptione à Jurisdictione laica, sed nec à gabellis gaudent. Ita *rescripsit S. Congregatio Imm. in Tricar. S. Cong. CC. apud. Fagn. in 2. de foro comp. & flosc. Nicol. V. Tertiarii.* Attendendum etiam est ad consuetudinem locorum; quamvis enim tempore S. FRANCISCI Fratres, & Sorores passim Habitum patenter gestârint in Regula præscriptum, uti etiam in variis Hispaniæ & Italiæ partibus usus obtinuit; id tamen in partibus Germaniæ, justis de causis, immutatum est; idèoque in iis partibus claustraliter non viventes, Scapulare & Chordam induunt, sub Habitu exteriori, servientes Deo, qui videt in abscondito. Habitus autem exterior debet esse modestus, & ab omni mundano fastu penitus alienus; secundùm statum tamen & conditionem personarum; ut bene notat *P. For-*

tun. Huber de 3. Ord. pa. 1274. & ordinavit Julius II. in Compend. Privileg. f. 521.

CAPUT XIII.

Quis possit assumere Fratres & Sorores de Pœnitentia etiam in Sæculo viventes ad Habitum & Professionem?

XXXVI. **C**UM à primordio Ordinis S. FRANCISCUS Tertiarios & Tertiarias etiam in sæculo viventes ad Habitum & Professionem admisit; nullus nisi temerarius & præsumptuosus disputare audebit, quòd Ministro Gen. totius Ordinis Fratrum Minorum, ex Titulo Sux Præ-eminentiæ, ac Jurisdictionis super Ordinem universum, tanquam vero Successori S. FRANCISCI, & indistinctè ubique terrarum Prælato, ratione suæ supremæ Dignitatis, atque Prælaturæ in Ordine Seraphico competat Tertiarios ad Habitum & Professionemmittere, siquidem in re ipsa, & radicali Jurisdictionis Jure fundatur Ministri Gen. totius Ord. S. FRANCISCI Præ-Eminentia; tum ex Titulo, tum ex actuali Præcedentia in Capella Pontificia, tum à consuetudine immemoriali; imò ab ipso Religionis hujus exordio Jus conferendi Habitum Tertii Ordinis Sæcularibus, Seraphico P. FRANCISCO, ejusque legitimis Successoribus, à primo Generali totius Ordinis post B. FRANCISCUM ex Electis secundùm Regulam, usque ad hodiernum n. 76. Summi Pontifices attribuerunt, qui hanc potestatem Ministris Provincialibus commiserunt, & hi Provinciales justis de causis, vel per se, vel per alios Patres assumere possunt ad Investitionem & Professionem, vel publicè in facie Ecclesiæ, vel privatim coram testibus, tam viros quàm mulieres.